KURTULUŞ SAVAŞI'NDA KURŞUNLU

İnegöl'ün en doğu ucu olması ve uluyol (İpek Yolu) üzerinde bir geçiş merkezi durumunda olması Kurşunlu'nun savaş yıllarında çok sıkıntı çekmesine neden olmuştur.

Bursa'nın işgalinden sonra Türk ordusunun geri çekilmesi, yaklaşan düşmana küçük çetelerle karşı konulması bazı çetelerin düzenli ordulara yardımcı olması yüzünden çetelerin yaptığı bazı olumsuzluklara göz yumulmasına sebep olmuştur. Mezit Boğazı'ndaki abazalardan biri olan Abaza İzzet yanına aldığı kırk elli kişilik çete ile 11. Tümenin ihtiyacı olan keşif baskın bölgenin tanıtılması ve benzeri faaliyetlerde görev alıyordu. Bu çete Kuva-yi Milliye adını kullanarak dokunulmazlık sağlamış özellikle Kurşunlu ve çevresindeki varlıklı insanların mal ve paralarını zorla el konulması ile tanınmıştır. Belde ve çevresinde hırsızlık ve soygun olayları hat safhaya ulaştı. İnegöl Belediye Başkanı Osman Efendi 28 Temmuz 1920'de İnegöl'de tedbir alarak halkı da galeyana getirerek çevreye korku salan bu çetenin elemanlarından 6-7 kişiyi öldürttü. Ölenler arasında Abaza İzzet'de bulunduğundan çete dağıldı. İnegöl ve çevresi rahat bir soluk aldı.

8 Temmuz 1920 Bursa'nın işgalinden sonra İnegöl için tehlike çanları çalmaya başlamıştı. Kazanca sırtlarına karargah kuran Yunan birlikleri üzerine 24 Ekim 1920 sabahında 300 kişiden oluşan İnegöl milli taburu Halhalca sırtlarına sürüldü. Düşmanın yoğun ateşi karşısında bu birlik ilerleyemedi ve çok sayıda kayıp verildi. 80 kişi civarlarında kalan birlik dağıldı. Tümen komutanı olan Yarbay Arif Bey'in emriyle saldırı sürdürüldü isede disiplinden yoksun olan birlik düşmana 1.200 m. yaklaşmasına rağmen dağıldı. 25 Ekim 1920'de Yunan ordusu karşı saldırıya geçti. Ağır silahlar kullanan düşman karşısında Milli güçler başarılı olamadı. Binbaşı Şeref Bey'in şehit edilmesiyledе moral açısından tam bir çöküntü yaşandı. Türk Birliği İnegöl'e çekilmek zorunda bırakıldı.

27 Ekim 1920'de Kazanca'dan İnegöl istikametine doğru ilerleyen Yunan birlikleri zorlu bir direnişle karşılaşmadılar. Ufak tefek bazı direnişler Yunan topçu ateşi karşısında varlık gösteremeyince Türk birlikleri İnegöl'ü terk etti. Yunanlılar İnegöl'ü işgal ettiler.

29 Ekim 1920'de İnegöl tarafındaki Yunan birliklerinden bir tabur doğuya doğru ilerleyerek Kurşunlu'ya girdi. Ahı Dağı eteklerindeki Ahmet Onbaşı mevkisine kadar ilerlediysede Nazif paşa'da mevzi alan Türk topçusunun yoğun ateşi karşısında durmak zorunda kaldı. Kurşunlu'yu baştan yiyecek açısından bunaltan daha sonra kadın ve kızlara saldıracak kadar gözü dönen Yunan birlikleri kasaba dışında karargah kurdular. Kasaba halkı ise eziyetten kurtulmak için Göçük dağlarının içlerine doğru kaçtı.

2 Kasım'da sınırlı askeri faaliyetlerini tamamladığını karar veren Yunanlılar ilk hareket merkezleri olan Kazanca'daki karargahlarına geri çekildiler. Böylece Kurşunlu ve İnegöl tekrar Türk birliklerinin eline geçti.

Yunanlıların Kurşunlu'yu İkinci Kez İşgalleri : Bursa ve Kazanca'daki karargahlarını silah ve asker bakımından güçlerinden Yunan birlikleri Kurşunlu'nun doğusunda Bilecik Karaköy Bozüyük Eskişehir istikametinde toplanmakta olan kendileri için tehlike yaratabilecek Türk birliklerini dağıtmak, Türklere ait strajik önemi olan köprü demiryolu ve araç-gereçleri imha etmek, birlikte hareket ettikleri güçlere Yunan ordusunun savaş kabiliyetini göstermek için tekrar İnegöl ve çevresine saldırıya başladı.

6 Ocak 1921 günü Bursa-Eskişehir doğrultusunda saldırıya geçen Yunan 3. Kolordusun Tümgeneral Petmezas komuta ediyordu. 3. Kolordunun asıl saldırı gücünü oluşturan adalar tümenine Albay Karakulos İnegöl bölgesine süvari ve 126. Piyade alayını alarak girdi. Doğuya ilerliyerek Kurşunlu'ya sınır olan Hasanpaşa Köprüsünü ele geçirdi. 6-7 Ocak 1921 günü bu bölgede kaldılar. 7 Ocak 1921'de doğuya doğru ilerlemeyi sürdüren Adalar Tümeni akşam üzeri Türk savunmasını kırdı. Kurşunlu üçüncü kez işgal edildi. Yunan ordusu Ağı dağına kadar ilerledi. Kurşunlu halkı panik içinde tekrar dağlara doğru kaçtılar.

İnönü'ye kadar ilerleyen Yunan birlikleri burâda Türk birleri ile karşılaştı. İlk çetin çarpışma burada gerçekleşti. Batı cephesi komutanı Albay İsmet Bey (İnönü) karşısında güç durumda kalacağını anlayan Küçükasya ordusu komutanı General Papoulas birliklerine 10 Ocak akşamı çatışmayı kesip geri çekilme emrini verdi. Geri çekilen Yunan birlikleri geçtikleri yerlerde barbarca davranışlarına devam ettiler. 14 Ocak 1921'de Yunan Ağı dağının eteklerinden inerek Kurşunlu'yu ardından da İnegöl'ü boşalttılar. Öğle saatlerinde Türk ordusu herhangi bir direnişle karşılaşmadan Kurşunlu üzerinden İnegöl'e girdi. Böylece Kurşunlu 2. kez Yunanlılardan kurtulmuş oldular. Kurşunlu sakinleri de köye döndüler.

Kurşunlu'nun Üçüncü Kez İşgali : 22 Mart 1921 günü Küçükasya ordusu komutanı General Papoulas birliklerine Türk batı cephesine saldırı emrini verdi. Hava destekli Yunan birlikleri 23 Mart sabahı tekrar saldırıya geçtiler. Türk birliğinin haberleşmesi kesildi. Oyalama görevini üstlenen Türk birlikleri fazla tutunamadılar. Üçüncü Türk Süvari Tümeni İnegöl dışında direndi isede 7. Yunan Tümenine bağlı birlikler karşısında zayıf kaldı. Yunanlılar tekrar İnegöl'e girdiler. Türk birlikleride görev gereği İnönü mevzilerine çekildi. 24 Mart 1921'de Yunanlılar Kurşunlu'yu tekrar işgal edip Ağı dağı sırtlarında karargah kurup saldırılarını genişleterek sürdürmeye devam ettiler. Nazifpaşa-Gümüşdere-Bilecik hattı Yunanlılara geçti. İnönü'de Yunanlılar tekrar hezimete uğradılar. Askerlerimiz İnönü'de çok çetin bir savaş sınavından başarı ile çıktılar. Yunan birlikleri ilk kez bu kadar kayıp veriyor, Küçükasya ordusu ilk kez bu kadar yıpranıyordu.

3 Nisan 1921'de geri çekilen Yunan birliklerini izleyen birliklerimiz Ağı dağı üzerinden 24. Tümenin suvari bölüğü Nazifpaşadan Kurşunlu-İnegöl istikametine doğru geri çekilen düşmanı izleyerek Kurşunlu'yu işgalden kurtardı. Birliklerimiz Mezit Boğazı yönünden ilerleyen 3. Suvari Tümenine bağlı Suvarilerle birleşerek öğleden sonra İnegöl'e girmeye başladılar. Aynı saatlerde Yunanlılarda İnegöl'de bulunuyordu. Şiddetli sokak çarpışmaları oldu. İnegöl halkının eline geçirdiği kazma kürek ve ilkel silahlarla suvarilerimize büyük yardımları oldu. Yaklaşık bir saatlik çarpışmadan sonra İngöl düşmandan temizlenmiş ve 3. kez kurtarılmıştı.

Kurşunlu'nun Dördüncü Kez Yunanlılar Tarafından İşgali : Anadolu içlerine doğru yaptıkları 3 ilerlemeden de sonuç alamayan ve İnönü'de ikinci kez Türk birliklerinin karşısında Bursa'ya çekilen Yunanlılar; gün geçtikçe güçlenmekte olan Türk birliklerine zaman geçirmeden darbe indirmek istiyorlardı. General Papoulas'a Atina'dan destek İngiltere'dende bol miktarda cephane geldi.

10 Temmuz 1921 günü güneydeki Yunan 3. Kolordu birlikleri İnegöl'ü oradanda Kurşunlu'yu işgal etti. 14 Temmuzda Bozüyük'de Yunanlıların eline geçti. Kurşunlu halkı